

OPEN UP NEW HORIZONS.

2022 ONDERZOEKEN MASTER VAKTHERAPIE

ONDERZOEKEN MASTER VAKTHERAPIE | 2022

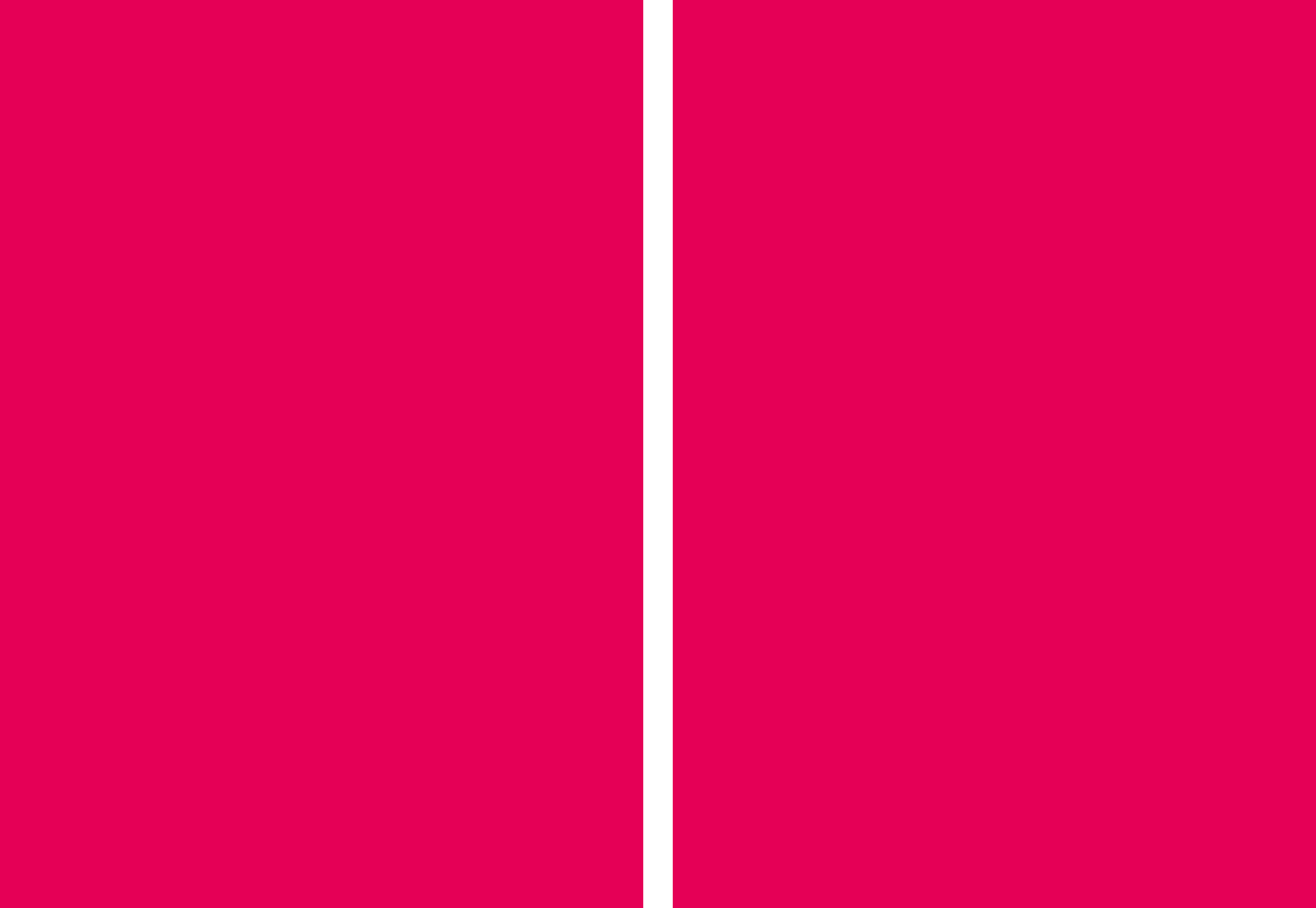
BEZOEKADRES

Master Vaktherapie
Kapittelweg 33
6525 EN Nijmegen

master.vaktherapie@han.nl
han.nl/mvt

OPEN UP NEW HORIZONS.

HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

INHOUD

ALGEMEEN

Inleiding	3
-----------	---

AFGESTUDEERDEN

Stefanie Beuzenberg - Albrecht	4
Esther Blom	6
Marjon Broersen	8
Thijs te Brummelstroete	10
Carolin Burkard	12
Marie-Jozé van Drie	14
Bo-Celine Geerinck	16
Mickey de Groot	18
Nelleke van Harten	20
Sarah Müller	22
Leanne Nieuwenhuis	24
Renny Polstra	26
Judith Steenhorst	28
Sanne van der Vlugt	30
Geert Wasteels	32

BESTE COLLEGA MASTER VAKTHERAPEUTEN

Namens de Master Vaktherapie willen wij jullie graag dit abstractboekje aanbieden waarin de samenvattingen te vinden zijn van de door jullie uitgevoerde masteronderzoeken.

Wij, alle docenten van de Master Vaktherapie, zijn trots op de geleverde (onderzoeks-)prestaties en vinden het belangrijk dat jullie onderzoek ook zoveel mogelijk zichtbaar is en blijft. Niet alleen voor jullie als groep maar ook voor andere belangstellenden in de directe (werk)omgeving en de professionals in het bredere werkveld.

Er is door jullie het afgelopen jaar hard gewerkt en we denken dat jullie dit veel heeft opgeleverd als vaktherapeut. Een hele mooie prestatie waar je zeker de vruchten van kan plukken voor de rest van je carrière!

We willen jullie via deze weg ook attenderen op de vorig jaar opgerichte alumnivereniging van de Master Vaktherapie. De alumnivereniging richt zich op een terugkerend facultatief (na)scholingsaanbod voor zowel de huidige masterstudenten alsook voor de alumni van de opleiding. We denken dat het waardevol is om elkaar, ook na deze opleiding, te blijven ontmoeten voor kennisdeling en gewoon omdat het leuk is om elkaar weer te zien en contact te houden!

We wensen jullie veel inspiratie, gezondheid en werkplezier de komende jaren,

Dr. Suzanne Haeyen en Bart Engelen MA
Kernteam Master Vaktherapie
mede namens alle docenten

STEFANIE BEUZENBERG - ALBRECHT

OP ADEM KOMEN - SCHILDERTHERAPIE BIJ ASTMA

Dit betreft een kwalitatief praktijkgericht onderzoek in de vorm van een beschrijvende casestudy (N=4). De globale onderzoeksvraag was, welke ervaringen volwassenen met astma opdoen tijdens en na een therapeutische schilderinterventie. Het doel was om inzicht te krijgen in de manier waarop de schildertherapie bijdroeg aan de eventueel ervaren veranderingen. De individuele schilderinterventie is gebaseerd op een oefenreeks van M. Hauschka in de nat-in-nat techniek, waarbij kleurstemmingen van dag en nacht geschilderd worden.

Methode

In dit onderzoek zijn de onderzoeksdata middels verschillende meetinstrumenten verzameld: procesbeschrijvingen van de cases gebaseerd op de CARE-AAT richtlijn en semigestructureerde interviews aan het eind van het behandeltraject, aangevuld met een kwantitatief element: een vóór- en nameting met de AQLQ (Asthma Quality of Life Questionnaire).

Resultaten

Uit de interviews en de observaties door de therapeut kwam naar voren dat de cliënten rust en ontspanning hebben ervaren door het schilderen en dat dit bijdroeg aan een verbeterde en diepere ademhaling. Ook toegenomen zelfvertrouwen werd genoemd. Alle deelnemers gaven aan baat te hebben gehad bij het behandeltraject. Bij twee deelnemers toonden de vragenlijsten een klinisch relevante verbetering betreffende de astma gerelateerde kwaliteit van leven na afloop van het behandeltraject

Conclusie

Er is meer inzicht gekomen in deze ondersteunende interventie bij de behandeling van volwassenen met astma, wat als basis voor grootschaliger (effect) onderzoek kan dienen. Ook heeft het onderzoek de veronderstelde theorie, die uitsluitend op expert- en ervaringskennis berustte, meer wetenschappelijk weten te onderbouwen.

STEFANIE BEUZENBERG - ALBRECHT

Naam instelling of eigen praktijk

Praktijk voor kunstzinnige therapie. Eigen praktijk in Apeldoorn.

Functie

Beeldend therapeut

E-mailadres

mail@stefaniebeuzenberg.nl

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief titulatuur)

Dr. Annemarie Madani-Abbing

Jouw cliëntengroep

Kinderen / jeugd / volwassenen

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

Individuele beeldende therapie AG. Bij (jonge) kinderen, veelal diagnostische trajecten.

ESTHER BLOM

PSYCHOMOTORISCHE INTERVENTIES BIJ PTSS

Het effect van lichaams- en bewegingsgerichte interventie bij posttraumatische stressstoornis: Een systematische literatuurstudie

De effectiviteit van bewegings- en lichaamsgerichte interventies in de behandeling van volwassenen met posttraumatische stressstoornis (PTSS) wordt in steeds meer onderzoeken aangetoond, echter er is nog veel onbekend over de werkzaamheid en effectiviteit van de PMT-interventies. In deze systematische literatuurstudie wordt geprobeerd antwoord te geven op de volgende vraag: Zijn bewegingsgerichte en lichaamsgerichte interventies effectief in de behandeling van PTSS bij volwassenen?

Methode

Er is een elektronische search gedaan van januari 2022 - maart 2022 in de 6 databases. Zoektermen waren gericht op bewegings- en lichaamsgerichte interventies, zoals mindfulness, relaxatie, yoga en beweging/ inspanning en hadden daarnaast betrekking op PTSS. Studies werden geïncludeerd als de participanten volwassenen waren, gediagnosticeerd met PTSS, er een gevalideerde meetschaal voor PTSS werd gebruikt en de uitkomsten psychometrisch werden geevalueerd. Daarnaast moesten het kwantitatieve effectstudies naar lichaams- of bewegingsgerichte interventies zijn gegeven door een geschoolde therapeut en uitsluitend Randomized Controlled Trials (RCT's). Exclusiecriteria waren: Casestudies, kwalitatieve onderzoeken, niet gerandomiseerde studies, jongvolwassenen, jeugd, somatische co-morbiditeit en online interventies.

Resultaten

Deze systematische literatuurstudie heeft 42 studies geanalyseerd en deze onderverdeeld in 5 sub-categorieën: bewegingsinterventies, mindfulness, relaxatie, yoga en gecombineerde lichaams- en bewegingsgerichte interventies.

Conclusie

In zijn algemeenheid kan geconcludeerd worden dat bewegings- en lichaamsgerichte interventies een positief effect kunnen hebben in de behandeling van PTSS-klachten; zij het dat traumagerichte therapieën effectiever zijn en PMT daarmee terecht in de 3e stap staat in de Zorgstandaard. De resultaten van PMT zijn hoopgevend, maar meer onderzoek is noodzakelijk en wenselijk om de effectiviteit van elke subcategorie van PMT aan te kunnen tonen.

ESTHER BLOM

Naam instelling of eigen praktijk

Sinai Centrum, VIBU (Veteranen Intensieve Behandeling Unit) en Poli

Functie

Psychomotorisch therapeut

E-mailadres

Esther.Blom@sinaicentrum.nl

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief titulatuur)

Dr. Evelien Joosten, Kathleen Thomaes, Psychiater en hoofdonderzoeker Sinai Centrum

Jouw cliëntengroep

Volwassenen met (complexe) PTSS

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

Het geven van psychomotorische therapie bij volwassenen met (complexe) PTSS bij zowel veteranen als volwassenen met vroegkinderlijk trauma, dit middels verschillende referentiekaders: Sensorimotor Psychotherapie, Dialectische gedragstherapie en Schematherapie.

MARJON BROERSEN

SPELEND GEDRAGSPROBLEMEN VERMINDEREN: IMPROVISATIESPEL BIJ KINDEREN MET EEN LICHTVERSTANDELIJKE BEPERKING EN EXTERNALISERENDE GEDRAGSPROBLEMEN

Kinderen met een licht verstandelijke beperking (LVB) hebben grotere kans op het ontwikkelen van gedragsproblemen dan kinderen zonder LVB. Volgens de richtlijn LVB kan ervaringsgericht werken helpen in de behandeling van deze problemen. Dramatherapie is een ervaringsgerichte behandelvorm, die helaas nog wetenschappelijk bewijs voor effectiviteit ontbeert. In dit onderzoek wordt een eerste stap gezet in het beschrijven van de interventies binnen de methodiek dramatisch improvisatiespel.

Methode

Hiervoor zijn, middels een kwalitatief survey onderzoek, vijf ervaren dramatherapeuten geïnterviewd. Daarnaast zijn 72 rapportages uit het dossier en video observaties van 3 sessies geanalyseerd van één cliënt behandeld met dramatisch improvisatiespel. Door gebruik te maken van verschillende informatiebronnen wordt de geldigheid van het onderzoek bevorderd. De gevonden data in beide onderzoeken zijn thematisch geanalyseerd.

Resultaten

Uit de analyse van de interviews zijn 7 hoofdthema's voortgekomen (diagnostiek, observatie in spel, interventies, houding therapeut, vaardigheden, werkzame factoren, samenwerking met andere hulpverleners) en 44 subthema's. De dossier en video-analyse richtte zich vooral op de spelobservaties (5 subthema's) en interventies (12 subthema's).

Conclusie

Dit onderzoek geeft een overzicht van de interventies, therapeutische houding en werkzame factoren, zoals deze in de hedendaagse praktijk worden ingezet om het probleemgedrag van kinderen met een LVB te verminderen. Deze basis kan gebruikt worden als een eerste aanzet voor een leidraad in de praktijk en voor onderzoek naar de effectiviteit van deze methode.

MARJON BROERSEN

Naam instelling of eigen praktijk

Levvel

Functie

Dramatherapeut

E-mailadres

m.broersen@levvel.nl
(tot en met 16-9 m.broersen@levvel5.nl)

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief titulatuur)

Dr. Evelien Joosten

Jouw cliëntengroep

Kinderen, jongeren en adolescenten

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

Specialist op het gebied van kinderen en jongeren met een LVB. Emotieregulatie problematiek, trauma, weerbaarheid.

THIJS TE BRUMMELSTROETE

ANGSTREDUCTIE VOOR ELEKTROCONVULSIETHERAPIE

Angst voorafgaand aan de elektroconvulsietherapie (ECT) komt veel voor bij patiënten met een depressieve stoornis. Een farmacologische behandeling met bijvoorbeeld benzodiazepinen is een vaak gebruikte interventie om angst te reduceren, maar dit is voorafgaand aan de ECT-behandeling niet mogelijk omdat het gebruik van benzodiazepinen de effectieve werking van elektroconvulsietherapie tegengaat. Het is relevant om een alternatieve, niet-medicamenteuze interventie te vinden om angst voorafgaand aan de ECT te reduceren. Dit heeft geresulteerd in de volgende onderzoeksvraag: Wat is het effect van progressieve relaxatie op de angst die patiënten met een depressieve stoornis voorafgaand aan de ECT-behandeling ervaren? En de subvraag: Hoe ervaren patiënten progressieve relaxatie voorafgaand aan de ECT-behandeling?

Methode

Om antwoord te krijgen op de onderzoeksvragen is een pilot randomised controlled trial uitgevoerd met een controlegroep. Er is gebruik gemaakt van twee vragenlijsten gericht op angst voor de ECT-behandeling. In totaal is er bij zes sessies per patiënt gemeten, waarbij de experimentele groep naast de reguliere ECT-behandeling progressieve relaxatie onderging voorafgaand aan de ECT-sessie. De controlegroep kreeg naast de reguliere ECT-behandeling een gesprek met een ECT-verpleegkundige. Bij alle patiënten werd een voor- en nameting uitgevoerd om deze resultaten onderling te vergelijken.

Resultaten

Er kan voorzichtig worden geconcludeerd dat er direct na de interventie een positief verschil is gemeten bij de experimentele groep, waar de controlegroep een wisselende score weergeeft.

Conclusie

Er zijn geen significante verschillen zijn gevonden, maar zowel de interventie als de menselijke aandacht lijken een positief effect te hebben op het verminderen van angst, vanwege het niet oplopen van de angstscores van de patiënten.

THIJS TE BRUMMELSTROETE

Naam instelling of eigen praktijk

Radboudumc

Functie

Psychomotorisch therapeut

E-mailadres

thijstebrummelstroete@hotmail.com

Naam onderzoeksbegeleider inclusief titulatuur

Dr. Evelien Joosten

Jouw cliëntengroep

Patiënten met een depressieve stoornis

Specifieke werkzaamheden, hoofd- en neventaken

Alle psychomotorische werkzaamheden voor de kliniek en polikliniek van de psychiatrie van de MPU van het Radboudumc.

CAROLIN BURKARD

HET TRAUMA-FOCUSED ART THERAPY PROTOCOL BIJ VOLWASSENEN MET EEN LICHT VERSTANDELIJKE BEPERKING EN POSTTRAUMATISCHE STRESSSTOORNIS

Kwalitatief onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden

In de jaren 2002-2018 is de diagnose posttraumatische stressstoornis (PTSS) in de Nederlandse bevolking sterk toegenomen. Bij één op de vijf mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB) wordt een PTSS gediagnosticeerd. Mensen met een LVB kunnen schokkende gebeurtenissen minder goed verwerken vanwege minder goed ontwikkelde cognitieve en adaptieve vaardigheden. Hierdoor wordt de kans op PTSS bij deze doelgroep verhoogd. Binnen de beeldende therapie (BT) heeft Karin Alice Schouten (2020) een behandelprotocol voor volwassenen met PTSS ontworpen, de trauma-focused art therapy. Doel van dit kwalitatief praktijkgericht onderzoek is om na te gaan in hoeverre deze protocollaire behandeling bij de mogelijkheden en behoeften van de LVB-cliëntengroep aansluit.

Methode

Door gebruik te maken van content analyse in combinatie met een case study zijn vanuit het perspectief van één cliënt, diens regiebegeleider en twaalf professionals ervaringen over de toepassingsmogelijkheden bij mensen met een LVB en PTSS ten aanzien van het huidige protocol opgehaald.

Resultaten

Uit de thematische analyse van alle ervaringen komen zeven aanbevelingen voor de toepassing van het protocol bij volwassenen met een LVB en PTSS.

Conclusie

De aanbevelingen komen overeen met de nationale en internationale richtlijnen voor traumagerichte interventies (Akwa GGZ, 2021a; NICE, 2018). Met in achtneming van deze aanbevelingen is het aannemelijk dat het trauma-focused art therapy protocol bij volwassenen met een LVB en PTSS toegepast kan worden. Het is te adviseren om in de toekomst dit onderzoek met meerdere cases uit te breiden, zodat er een omvattender beeld van de ervaringen ontstaat. Als vervolg kan middels een eerste kwantitatieve pilot study het effect van de aangegeven aanpassingen verder aan de orde gesteld worden.

CAROLIN BURKARD

Naam instelling of eigen praktijk

Siza

Functie

Beeldend therapeut

E-mailadres

Carolin.Burkard@hotmail.com

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief titulatuur)

Dr. Anna-Eva Prick

Jouw cliëntengroep

Mensen met een beperking

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

Beeldende Therapie voor en met mensen met een beperking. Denk hierbij aan een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking.

MARIE-JOZÉ VAN DRIE

BEELDENDE THERAPIE BIJ PSYCHOTISCHE FORENSISCHE CLIËNTEN: WAT WERKT?

Kwalitatief onderzoek naar werkzame elementen

Hulpverleners, cliënten en beleidmakers in de forensische psychiatrie onderkennen het belang van beeldende therapie bij de behandeling van mensen met psychotische stoornissen. Toch is er nog onduidelijkheid over hoe de interventie kan bijdragen aan het herstel van cliënten met een psychosegevoeligheid en het verminderen van delict risico. De hoofdvraag van dit onderzoek is: Welke werkzame elementen kunnen bijdragen aan het verbeteren van het mentaliserend vermogen bij forensische psychotische cliënten? De deelvragen richten zich op het identificeren van werkzame elementen uit drie verschillende bronnen: Wat is hierover te vinden in de literatuur? Wat zeggen experts; ervaren beeldend therapeuten uit het werkveld? En hoe hebben de cliënten de beeldende therapie zelf ervaren?

METHODE

Na het raadplegen van wetenschappelijke literatuur, is gebruik gemaakt van twee focusgroep-interviews met 7 therapeuten en 4 cliëntinterviews. De werkzame elementen zijn in kaart gebracht volgens de thematische analyse.

RESULTATEN

Uit het onderzoek komt naar voren dat de belangrijkste werkzame elementen zijn: de rol van de therapeut (mentaliserende houding), de rol van de cliënt (mate van responsiviteit), de rol van het beeldend middel ("als brug tussen de binnen- en buitenwereld"), de ingezette materialen en werkvormen (zowel structurerend als expressieruimte biedend).

CONCLUSIE

De verzamelde en geïdentificeerde werkzame elementen uit dit onderzoek zijn onderdeel van een nieuwe interventiebeschrijving. Hiermee kan de theorie- en ervaringskennis expliciet en toegankelijk gemaakt worden voor vakgenoten. In de toekomst kan de interventiebeschrijving als basis dienen voor vervolgonderzoek.

MARIE-JOZÉ VAN DRIE

Naam instelling of eigen praktijk

Forensisch Psychiatrische Kliniek (FPK) Inforsa en LIZ (Stichting Arkin), Amsterdam

Functie

Beeldend therapeut

E-mailadres

marie.joze.van.drie@inforsa.nl

Naam onderzoeksbegeleider

Dr. Annemarie Madani-Abbing

Cliëntengroep

Forensische cliënten met ernstige psychiatrische problemen; voornamelijk met psychotische stoornissen met comorbiditeit

Specifieke werkzaamheden/hoofd- en neventaken

Behandeling in forensisch en gedwongen kader. Cliënten met meervoudige en ernstige psychiatrische stoornissen (EPA groep). Specialisatie op dit moment vooral psychotische stoornissen & schemagerichte beeldende therapie. Verder ruim ervaring met o.a. doelgroep (justitiële) jeugd en LVB. Neventaken: Begeleiden (onderzoeks)stagiaires en bijdragen aan professionalisering en kwaliteitsbevordering van de vaktherapie binnen Arkin/ Inforsa en het kennisnetwerk forensische werkveld.

BO-CELINE GEERINCK

ERVAREN EN GEOBSERVEERDE EFFECTEN VAN DE INTERVENTIE 'BELEVING IN MUZIEK' BIJ OUDEREN MET DEMENTIE

Het aantal mensen met dementie neemt toe door de vergrijzing. Dat zorgt voor een toename aan ziektelast, waardoor het probleemgedrag toeneemt en de kwaliteit van leven afneemt. De muziktherapeutische interventie 'Beleven In Muziek' (BIM), die gericht is op het verminderen van probleemgedrag bij ouderen met dementie kan een bijdrage leveren aan het verbeteren van het welbevinden. Vandaaruit is volgende onderzoeksvraag ontstaan: "Wat zijn de ervaren en geobserveerde effecten en werking van de interventie 'Beleven In Muziek' (BIM) op het welbevinden bij ouderen met dementie volgens muziktherapeuten en verzorgenden?"

Methode

Methode in het kwalitatief pilotonderzoek: middels semigestructureerde interviews is bij vijf verzorgenden en drie muziktherapeuten gevraagd naar de ervaren en geobserveerde effecten en werking van de BIM-interventie. Daarnaast is getracht de geobserveerde effecten van de BIM-interventie te bemerken middels The Positive respons Schedule for severe dementia (PRS) met video-observaties bij bewoners.

Resultaten

Zowel de muziktherapeuten als de verzorgenden bemerkten volgende overeenkomende ervaren effecten van de BIM: "Het kijken naar de muziktherapeut, interactie, blijdschap, ontspanning en rust." De ervaren effecten door enkel de muziktherapeuten zijn: "alertheid, open houding, lichamelijk contact, vocalisatie, geëmotioneerd zijn en vermindering van pijnklachten". De ervaren en geobserveerde effecten door enkel de eerste verzorgenden zijn: "bewuste lichaamsbeweging, bewuste hoofdbeweging en engagement". Aangaande de werking van de BIM geven de muziktherapeuten volgende werkzame factoren aan: "de aanraking (druk) van het materiaal, een non-verbale interventie, de herkenbaarheid van de interventie, een vertrouwensrelatie en de rustige houding van de muziktherapeut".

Conclusie

Met enige voorzichtigheid kan worden gesteld dat de ervaren en geobserveerde effecten en werking van de BIM- interventie laten zien, dat er potentie is ter verbetering van het welbevinden voor ouderen met gevorderde dementie.

BO-CELINE GEERINCK

Naam instelling of eigen praktijk

Huize Westerhauwe

Functie

Muziktherapeut

E-mailadres

Bo-celine.geerinck@hotmail.com

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief titulatuur)

Dr. Anna-Eva Prick en Dr. Evelien Joosten

Jouw cliëntengroep

Ouderen met dementie

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

- Individuele en groepsmuziktherapie
- Actieve muziktherapie (zingen van liederen en improvisatie)
- Receptieve muziktherapie (luisteren naar muziek; klankbad en de BIM)
- Betrokken bij multidisciplinair overleg

MICKEY DE GROOT

HET EFFECT VAN GROEPSMUZIEKTHERAPIE OP AGITATIE BIJ DEMENTIE

Agitatie vormt een probleem voor veel mensen met dementie in het verpleeghuis en hun omgeving. Vaak wordt agitatie behandeld met medicatie. Voor deze studie zijn zes mensen met dementie getest op het effect van groepsmuziektherapie op agitatie.

Methode

Gedurende zes weken kregen proefpersonen twee maal per week 45 minuten groepsmuziektherapie waarbij werd gezongen, geïmproviseerd met muziekinstrumenten en er verschillende (ritmische) werkvormen aan bod kwamen. Agitatie werd gemeten met de Cohen-Mansfield Agitation Inventory. Per proefpersoon zijn herhaalde metingen afgenomen bij zorgprofessionals die het gedrag van de participanten observeerden.

Resultaten

Friedman-tests vonden geen significante verschillen maar een dalende trend op agressie, non-agressie en agitatie waren wel waar te nemen op verschillende momenten in het traject.

Conclusie

Ondanks het uitblijven van significante effecten zijn er toch aanwijzingen dat groepsmuziektherapie een rol kan spelen in de behandeling en preventie van (oplopende) agitatie. Continuering van het therapietraject zou een verdere daling van agitatie kunnen bewerkstelligen.

MICKEY DE GROOT

Naam instelling of eigen praktijk

Stichting Warande

Functie

Muziektherapeut

E-mailadres

m.degroot@warandeweb.nl

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief titulatuur)

Dr. Sonja Aalbers

Jouw cliëntengroep

Ouderen met dementie woonachtig in het verpleeghuis

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

Behandelen van psychische klachten bij emotie en gedrag; versterken cognitie en sociale processen en behandelen van spraak- en taalstoornissen. Vormgeven van behandelbeleid en visie organisatie.

NELLEKE VAN HARTEN

BEELDENE THERAPIE VOOR VOLWASSEN MET EEN AUTISMESPECTRUMSTOORNIS

Voor volwassen met een autismespectrumstoornis (ASS) is onvoldoende kennis over evidence- en practice-based behandelaanbod. Om hier voor beeldende therapie (BT) verschil in te brengen, is een pilot multiple case study (MCS) uitgevoerd, mixed method, om systematisch het resultaat van het BT programma 'Zelf in Beeld' (ZiB) te evalueren voor volwassenen met een ASS. Er werd verwacht het programma net als bij kinderen, ook bij volwassenen een positief resultaat zou hebben op zelfgevoel, emotieregulatie, flexibiliteit en het sociaal gedrag.

Methode

De evaluatie van het BT programma in de praktijk werd onderzocht door middel van een MCS (N=4) met de focus op kwalitatieve data waarbij ook pre-post vragenlijsten gebruikt zijn. De verandering tussen de voor- en nameting is geanalyseerd door middel van de Reliable Change Index (RCI). Doormiddel van observatiecriteria is er geobserveerd.

Daarnaast zijn er 3 gesprekken met de cliënt en een naaste om een beeld te krijgen van de transfer van inzichten/vaardigheden opgedaan tijdens therapie. De audio-opnames hiervan zijn door middel van een thematische analyse verwerkt.

Resultaten

De resultaten waren van cliënt A allemaal binnen, van cliënt B tot de afbreking na sessie 7, van cliënt C ontbrak enkel het laatste met de naaste en van cliënt D ontbraken nog twee gesprekken en de nameting. Wat bleek uit de resultaten tot nu (8 september 2022) was dat het zelfgevoel toenam, er meer eigenheid werd getoond en dat cliënten positiever werden over zichzelf en de gemaakte werkstukken (ct. D binnen de therapie en ct. C zowel binnen de behandelsetting als in dagelijks leven). De emotieregulatie was verbeterd; er kon meer gedeeld worden over gevoelens (ct A en C en D) en er was meer grip op deze gevoelens (ct. C). De flexibiliteit, in het om kunnen gaan met veranderingen nam toe (ct. C). Bij een cliënt (ct. A) was het moeilijk om de grote mate van flexibiliteit binnen het beeldend werken ook in het dagelijks leven toe te passen. Sociaal gedrag verbeterde, er werd makkelijker om hulp en advies gevraagd (ct. A en C, D). De uitwerking hiervan op het dagelijks leven bleef onduidelijk. Eén cliënt (ct. B) verloor zijn motivatie en liet weinig verbetering zien.

Conclusie

ZiB lijkt ingezet te kunnen worden voor volwassenen met ASS en een depressieve stoornis (recidiverende episode -gedeeltelijk in remissie) met uitdagingen op gebied van zelfgevoel, emotieregulatie, flexibiliteit en het sociaal gedrag. Het kan bijdragen aan het grip krijgen op emoties en inzicht in zichzelf en kan helpen om binnen de therapie contact aan te gaan. Vanwege de beperkingen in het onderzoeksdesign: de kleine onderzoekspopulatie, de aanwezigheid van comorbiditeit en de ernst hiervan bij deze deelnemers en het nog niet helemaal af kunnen ronden van het onderzoek, is het nodig om na het afronden van het onderzoek de data opnieuw te analyseren en daarna mogelijk dit onderzoek te repliceren bij een groep met minder volwassenen met ASS en minder comorbiditeit en de werkingsmechanismen ervan te toetsen met een controlegroep.

NELLEKE VAN HARTEN

Naam instelling of eigen praktijk

Eleos

Functie

Beeldend therapeut

E-mailadres

Nelleke.vanharten@eleos.nl

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief titulatuur)

Dr. Anne S. Ponstein

Opdrachtgever

Dr. Celine Schweizer

Jouw cliëntengroep

Volwassenen binnen de (dag)klinische en ambulante setting.

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

- Groepstherapieën binnen de dagklinische setting voor de ACT en de CGT-angst groep,
- Groepstherapieën binnen de klinische setting met het thema zelfbeeld en emotieregulatie
- Individuele trajecten binnen de klinische en ambulante setting volwassenen met uiteenlopen de klachten (trauma, ASS, rouw, ect.).

SARAH MÜLLER

VAN TRAUMA NAAR VEERKRACHT

Een systematic review naar de behandel-effecten van beeldende therapie bij kinderen en jongeren met posttraumatische stressstoornis.

Posttraumatische stressstoornis (PTSS) is bij kinderen en jongvolwassenen een veelvoorkomende stoornis. Studies wijzen uit dat 15,9% van de met een traumatische gebeurtenis geconfronteerde kinderen op lange termijn PTSS ontwikkelt. Doordat er bij de behandeling vaak sprake is van een hoog uitvalpercentage, wordt naast de standaard behandelingen aanvullend non-verbale therapievormen aangeboden zoals beeldende therapie (BT). Ondanks eerste aanwijzingen dat BT bij deze doelgroep helpend kan zijn, is de wetenschappelijke bewijsvoering voor de effectiviteit nog gering.

Methode

Doel van deze systematische literatuurstudie was om de effectiviteit van BT te onderzoeken in de behandeling van kinderen en jongvolwassenen met PTSS. Deze review werd volgens de PRISMA richtlijnen uitgevoerd. Hierbij lag de focus op het in kaart brengen van de behandel-effecten en het verkrijgen van eerste inzichten in de aard van de bewijsvoering ten aanzien van de methodologische kwaliteit. Zes relevante databases werden in de periode 2000 tot januari 2022 doorzocht.

Resultaten

In totaal werden vier studies geïdentificeerd. Het waren allen randomised controlled trials met in totaal 185 respondenten. Twee studies lieten significante verbeteringen zien op PTSS symptomen en twee studies hebben geen significante verbeteringen gevonden. Daarnaast zijn er op basis van de content analyse aanwijzingen dat het maken van beeldend werk deze doelgroep mogelijkheden kan bieden om het oorspronkelijke arousalniveau te verminderen en (non-verbale) narratieve verhalen omtrent de traumatische gebeurtenis te faciliteren. Ook zijn er eerste aanwijzingen dat hierdoor het oefenen met zelfregulatie vaardigheden en functionele coping strategieën mogelijk wordt.

Conclusie

Deze review wijst uit dat een beeldend therapeutische aanpak een meerwaarde kan hebben in de behandeling van deze doelgroep. Alle geïncludeerde studies hadden echter een hoog risico op bias waardoor geen eenduidige conclusies getrokken kunnen worden. Er is daarom sterke behoefte aan klinische vervolgonderzoeken van hoge kwaliteit.

SARAH MÜLLER

Naam instelling of eigen praktijk

Kinder- en jeugdpsychiatrie

Functie

Beeldend therapeut

E-mailadres

sarah.mueller93@outlook.de

Naam onderzoeksbegeleider

Dr. Evelien Joosten

Cliëntengroep

Kinderen en jongeren met complexe psychiatrische problematiek

LEANNE NIEUWENHUIS

INTERACTIEVE REGULATIE IN BEELDENE THERAPIE

Een Mixed Method-onderzoek naar basale technieken ingezet voor interactieve regulatie in beeldende therapie volgens affectregulerende vaktherapie

De interventie affectregulerende vaktherapie is ontstaan vanuit praktijkervaringen van de verschillende disciplines vaktherapie. De interventie is nog in ontwikkeling. In affectregulerende vaktherapie is 'interactieve regulatie' één van de non-verbale interventietechnieken waarmee affectregulatievaardigheden worden bevorderd. De theoretische beschrijving van interactieve regulatie is gebaseerd op ontwikkelingspsychologie en op technieken voor improviseren in muziektherapie. In deze tijd wordt gevraagd om behandelinterventies op werkzaamheid te onderzoeken. Voor dergelijk onderzoek is een beschreven interventietheorie nodig waarmee methodisch kan worden behandeld. Dit onderzoek draagt bij aan het verstevigen van de interventietheorie van affectregulerende vaktherapie. De onderzoeksvraag is in hoeverre de technieken voor improviseren in muziektherapie kunnen worden beschreven voor interactieve regulatie in beeldende therapie volgens affectregulerende vaktherapie.

Methode

Methode van onderzoek is een Mixed Method onderzoek. Dit houdt een combinatie in van kwalitatief en kwantitatief onderzoek. In het kwalitatieve deel is een focusgroeps gesprek thematisch geanalyseerd. De hierop ontwikkelde beschrijvingen van 'interactieve regulatietechnieken' in beeldende therapie zijn in een kwantitatief Delphi-onderzoek door de beeldend therapeuten gescoord op of men het met de beschrijving eens was. De beschrijvingen die voldoen aan een vooraf gestelde mate van consensus worden opgenomen in de interventietheorie.

Resultaten

Het resultaat is dat consensus is gevonden over beschrijvingen van interactieve regulatie in beeldende therapie.

Conclusie

De conclusie is dat technieken voor improviseren in muziektherapie herkenbaar en inzetbaar zijn voor interactieve regulatie in beeldende therapie volgens affectregulerende vaktherapie. Met dit onderzoek is de theoretische beschrijving van affectregulerende vaktherapie verstevigd.

LEANNE NIEUWENHUIS

Naam instelling of eigen praktijk

Accare, Kinder- & Jeugdpsychiatrie, Groningen/Haren

Functie

Beeldend therapeut, Cognitief Gedragstherapeutisch Werker

E-mailadres

L.Nieuwenhuis@accare.nl

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief tituluur)

Dr. Celine Schweizer

Jouw cliëntengroep

Kinderen en jeugdigen met diverse psychiatrische problematiek en co-morbide hechtingsproblematiek en/of complex trauma

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

Ontwikkelaar en trainer van de interventie Affectregulerende Vaktherapie

RENNY POLSTRA

WERKZAME FACTOREN VAN HET 'VOOR EN DOOR THEATER'

Praten over seksualiteit is voor veel mensen een taboe. Sense Noord-Nederland staat ten dienste van burgers om seksuele gezondheid bespreekbaar te maken en hen te ondersteunen bij het voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Extra aandacht is er voor niet-westerse migranten waarbij gewerkt wordt met het Voor en Door Theater (VDT): anekdotes over het taboe van deelnemers worden aaneengeregen tot tekst voor een theaterstuk. Schaamte, afwijzing en uitgeslotenheid mag uitgespeeld worden tot het doek van het taboe valt en dat wat verborgen was, verkend en verrijkt mag worden. In de praktijk is gebleken dat het VDT veranderingsprocessen op gang brengt, bij zowel de deelnemers als bij het publiek. Er is echter weinig onderbouwd aanbod gevonden om diepgewortelde taboes over seksualiteit bespreekbaar te kunnen maken. De masterthesis was daarom gericht op: wat zijn werkzame factoren van VDT bij groepen, zoals niet-westerse migranten, die het praten over een taboe, zoals seksuele gezondheid, willen doorbreken?

Methode

Gekozen is voor een kwalitatief onderzoek volgens grounded theory middels semigestructureerde interviews met vier deelnemers, twee toeschouwers uit het publiek en drie professionals die ervaring hebben met het VDT zowel in de gezondheidszorg als in het maatschappelijk veld.

Resultaten

Resultaten duiden erop dat met een oordeelloze houding en dramatherapeutische werkwijze van de therapeut, in een veilige theateromgeving, onveilige onderwerpen van de brongroep ten aanzien van een samen gekozen taboeonderwerp aangeraakt en bespreekbaar gemaakt kunnen worden.

Conclusie

VDT biedt vanuit dramatherapeutisch oogpunt werkzame factoren om taboes van diverse groepen te doorbreken.

RENNY POLSTRA

Naam instelling of eigen praktijk

Sense Noord-Nederland

Functie

Dramatherapeut

E-mailadres :

rhpolstra@daxis.nl

Naam onderzoeksbegeleider :

Dr. Anne S. Ponstein

Jouw cliëntengroep :

Jongeren en volwassenen

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken :

Voor en Door Theater met niet-westerse migranten die deelthema's van seksuele gezondheid bespreekbaar willen maken.

Kerngroep FVB Kenniscentrum vaktherapie voor vluchtelingen en statushouders

JUDITH STEENHORST

(KUNST)AFBEELDINGEN IN DE BEELDDE THERAPIE-AG; EEN KWALITATIEVE SURVEY NAAR EEN INTERVENTIE VOOR VOLWASSENEN MET PSYCHISCHE KLACHTEN

Er is onvoldoende bewijs dat cliënten, waaronder de grote groep volwassenen met psychische problematiek, effectief behandeld worden met vaktherapie. De beschrijvende en theoretische evidentie schiet tekort om onderzoek met sterke bewijskracht te doen. Dit geldt ook voor beeldende therapie-AG (Antroposofisch Geïnspireerd) en daarbinnen voor de interventie inzetten van (kunst)afbeeldingen bij volwassenen met psychische klachten.

Doel

Ervaringskennis van beeldend therapeuten-AG met de interventie expliciteren, als bijdrage aan de beroepsontwikkeling en onderbouwing van het vakgebied.

Methode

Er is een kwalitatieve survey uitgevoerd onder zeven (zeer ervaren) beeldend therapeuten-AG middels interviews. Thematische analyse is ingezet om tot thematische samenvattingen te komen.

Resultaten

Uit de analyse zijn vijf hoofdthema's (soort-, aard-, selectie afbeeldingen, werkwijze en rationale) en achttien subthema's voortgekomen, die de interventie rijk beschrijven.

Conclusie

Op systematische wijze is beschreven wat voor soort (kunst)afbeeldingen, op welke wijze en met welke rationale worden ingezet in de beeldende therapie-AG voor volwassenen met psychische klachten. De belangrijkste bevindingen, het karakter van de afbeeldingen en de gehanteerde werkvormen, vormen een aanvulling op de vakliteratuur-AG en geven een blik op de hedendaagse praktijk. Enkele bevindingen bieden handvat tot theorievorming. Dit onderzoek draagt bij aan de benodigde explicitering van het vakgebied op interventieniveau en geeft enigszins aanwijzingen voor de theoretische onderbouwing. Het kan waardevol zijn voor (de opleiding van) beeldend therapeuten-AG, die met volwassenen met psychische klachten werken, en als een bouwsteen worden beschouwd voor toekomstig onderzoek met meer bewijskracht.

JUDITH STEENHORST

Naam instelling of eigen praktijk

Gezondheidscentrum De Lemniscaat (eigen praktijk)
Opleiding Vaktherapie Hogeschool Leiden (docent)

Functie

Beeldend therapeut

E-mailadres

steenhorst.j@hsleiden.nl

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief titulatuur)

Dr. Evelien Joosten

Jouw cliëntengroep

Volwassenen, jongeren en kinderen met diverse (voornamelijk psychische) problematiek

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

Als ZP-er vormgevend aan de beeldende therapie-AG (Antroposofisch Geïnspireerd) binnen het gezondheidscentrum, op zowel inhoudelijk, praktisch als organisatorisch gebied.
Als docent voornamelijk lesgevend in de therapeutische methodiek en stagebegeleider.

SANNE VAN DER VLUGT

SELECTIECRITERIA VOOR AFFECTREGULERENDE VAKTHERAPIE

Een kwalitatief participatief, exploratief actieonderzoek naar het vroegtijdig herkennen van affectregulatieproblemen bij kinderen met probleemgedrag

Storend of dwars gedrag kan bij de ontwikkeling van een kind horen, maar kan ook een signaal zijn van onderliggende problematiek. Effecten van behandelen zijn het grootst wanneer er vroeg wordt ingegrepen. Kinderen met probleemgedrag en onderliggend affectdisregulatie profiteren niet van het standaard behandel aanbod omdat zij bepaalde (meta)cognitieve vaardigheden onvoldoende lijken te beheersen. Voor deze kinderen is Affectregulerende Vaktherapie (ArVT) ontwikkeld. ArVT beoogt het mentale proces op gang te brengen dat nodig is om gevoelens en gedrag te kunnen begrijpen en reguleren. Het probleem dat in dit onderzoek centraal staat, is dat deze interventie niet of laat geïndiceerd wordt omdat concrete selectiecriteria voor doorverwijzing naar ArVT ontbreken en deze behandelinterventie niet is opgenomen in zorgprogramma's.

Methode en Resultaten

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen is gebruik gemaakt van een participatief, exploratief actieonderzoek. Het onderzoek bestaat uit twee fasen.

Met vier behandelaren die werkzaam zijn in een kinder- en jeugdpsychiatrische instelling en ervaring hebben met verwijzen naar ArVT, is de intakeprocedure besproken en gezocht naar factoren op basis waarvan zij de verwijzing doen. Dit bleek te gaan om impliciete ervaringskennis en leverde geen concrete selectiecriteria op. Vervolgens is met vier vaktherapeuten geschoold in ArVT gekeken of items uit standaard af te nemen screeningslijsten het vermoeden van affectregulatieproblemen kunnen vaststellen.

Conclusie

De Ontwikkelingsvragenlijst voor Ouders, die wordt gebruikt tijdens de intake, bevat items die mogelijk indicatief zijn voor ArVT. Een verstoorde ouder-kind interactie in de vroege kindertijd kan affectdisregulatie tot gevolg hebben. Vervolgonderzoek moet aantonen of deze items inderdaad bruikbaar zijn als selectiecriteria.

SANNE VAN DER VLUGT

Naam instelling of eigen praktijk

Jonx Ambulant, specialistische kinder-en jeugd ggz Groningen

Functie

Beeldend therapeut

E-mailadres

Sannevdlugt2310@gmail.com

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief titel)

Dr. Anne S. Ponstein

Jouw cliëntengroep

Kinderen en jongeren (5-18 jaar) met probleemgedrag in combinatie met een psychiatrische diagnose (ADHD, ASS, angst- en stemmingsstoornissen, psychotrauma en/of ouder-kind problematiek.

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

- Aanvullende diagnostiek
- Individuele beeldende therapie
- Aandeel Multidisciplinair Overleg
- Aandeel specialistische team: psychotrauma
- Mede ontwikkelaar interventie Affectregulerende Vaktherapie

GEERT WASTEELS

HET EFFECT VAN EEN GEZAMENLIJKE IMPROVISATIE IN MUZIEKTHERAPIE OP HET GEVOEL VAN EIGENWAARDE BIJ PATIËNTEN MET EEN ERNSTIGE FYSIEKE BEPERKING: EEN MULTIPLE-CASE STUDY

Patiënten met een ernstige fysieke beperking kunnen een laag gevoel van eigenwaarde hebben. Improvisatorische muziektherapie kan op dit gevoel positief inwerken. Het centrale doel van het onderzoek was om het effect te meten van een sessie improvisatorische muziektherapie op het gevoel van eigenwaarde bij een individuele patiënt en bij een groep patiënten met een ernstige fysieke beperking. Een tweede doel was om de mate van tevredenheid over muziektherapie te evalueren.

Methode

Het onderzoek betrof een kwantitatief onderzoek gebruikmakend van een multiple-case design. Zeven patiënten namen deel. De eigenwaarde werd gemeten met de Rosenberg Self-Esteem Scale en de tevredenheid over muziektherapie met de Client Satisfaction Questionnaire.

Resultaten

Op individuele niveau vertoonden de metingen voor en na een sessie improvisatorische muziektherapie bij zes van de zeven patiënten een stabilisatie in eigenwaarde. Ook op groepsniveau was er voor en na een sessie geen statistisch significant verschil in gevoel van eigenwaarde. Op itemniveau van de Rosenberg Self-Esteem Scale werd eveneens voor en na een sessie geen statistisch significant verschil in eigenwaarde gemeten.

Conclusie

Op individueel en op groepsniveau is er geen sprake van een toename van gevoel van eigenwaarde na een sessie improvisatorische muziektherapie. Er zijn wel enige aanwijzingen dat er bij patiënten een hoge graad van tevredenheid is omtrent muziektherapie in het algemeen. Beperkingen van het onderzoek zijn de afwezigheid van een afdoende baseline-meting en een te korte tijdspanne tussen baseline-meting en meting na interventie. Aanbevolen wordt het onderzoek te herhalen met patiënten die worden geselecteerd op basis van gevoel van eigenwaarde.

GEERT WASTEELS

Naam instelling of eigen praktijk

Revalidatieziekenhuis Inkendaal (Vlezenbeek - België)

Functie

Muziektherapeut

E-mailadres

geert.wasteels@gmail.com

Naam onderzoeksbegeleider (inclusief titulatuur)

Dr. Sonja Aalbers

Jouw cliëntengroep

Cliënten met een neuromusculaire aandoening (spierziekte)

Specifieke werkzaamheden / hoofd- en neventaken

Muziektherapie met cliënten met een ernstige fysieke beperking (die motorisch niet in staat zijn een standaard muziekinstrument te bespelen)

